

uretfærdig mod den allerførste Deel af den Mængde Smaaer, som Bestemmelsen angaaer. Jeg kommer nu til det 3die og sidste Realitetsforslag; det er selvfølgelig det vigtigste, det er et Forslag, som findes under Nr. 70 b og hænger sammen med Nr. 73, det er stillet baade til et Endringsforslag af det ærede Medlem for Bornholms 1ste Valgkreds (Fallese), hvilket findes under Nr. 78, og til Udvalgets Forslag under Nr. 85 a. Det er ganske rigtigt, som den ærede Ordfører bemærkede, at vort principale Forslag gaaer ud paa, at Sogneraadet ogsaa skal have Tilsyn med Underviisningen og Lærernes Embedsførelse, og at Sognepræsten kun da skal have Noget dermed at gøre, naar han er valgt til Medlem af Sogneraadet, og det forekommer mig, at det staaer i Samklang med hvad den ærede Ordfører ansøgte forleden Dag, at det var Udvalgets Mening at sætte Sognepræsten fuldstændigt i samme Stilling i Communerne som de øvrige Beboere. Naar det er Hensigten, maa det være i Overensstemmelse hermed, naar vi foreslaae, at hans Stilling bliver, som antydet. Troer man ikke at kunne undvære ham som Tilsynsmand ved Stolerne, da vælge man ham til Medlem af Sogneraadet, det behøver ingen nærmere Forklaring. Vi gaae ud fra en Tanke, som vi ere overbeviste om, at Mange her i Salen nære, at, skal det have nogen Betydning med den communale Frihed, saa maa saa at sige Alt, hvad der angaaer det Communale, samle sig i Sogneraadet, som er sammensat af Beboernes egne valgte Mænd. Men vi have tænkt os Muligheden af, at man ikke vilde gaae saa vidt, og at der navnlig efter forskellige Udtalelser kunde være lidt Banskfighed ved at komme til den Ordning, som man dog fandt idetmidste principrigtig, men at man med Hensyn til Underviisningsvæsenet paa Landet vilde lade det vedblive ved det Gamle, for at man, naar Skolevæsenet kom under Forhandling, kunde gøre det mere paa eengang. Ifølge denne Betragtning have vi henstillet til det høie Thing, at, dersom det ikke vil vedtage vort principale Forslag, det da ved at vedtage vort subsidiaire Forslag under Nr. 75 vil lade det i alt Bessentligt blive ved det hidtil Bestaaende. Hvad Endringsforslaget Nr. 75 b angaaer, have vi

meent ved dette Forslag at vise en yderligere Smødekommen mod det Standpunkt, hvorpaa Udvalget efter vor Opfattelse havde stillet sig i denne Sag; men efterat jeg har hørt den ærede Ordfører udvise dette Forslag, skal jeg erkende, at vi med største Fornøielse ville tage dette tilbage. Det er et Forslag, som ikke betegner vort Dnske, og som vi derfor ikke have nogen som helst Grund til at holde paa, og jeg skal, inden jeg gaaer videre i min Dmtale af dette Spørgsmaal, tillade mig efter den Udtalelse, vi hørte af den ærede Ordfører, at Udvalget altsaa ikke lægger Bægt paa dette Forslag, ikke betragter det som en Smødekommen, at anmelde, at jeg tager Forslaget under Nr. 75 b tilbage.

Formanden: Det er vel paa alle Forslagsstillernes Vegne og efter Bemyndigelse af dem, at det ærede Medlem afgiver denne Erklæring? (Berg: Ja!). Det er saaledes det subsidiaire Forslag 75 b, der er taget tilbage, og jeg skal spørge, om Nogen optager det. (Ophold). Det er saaledes bortfaldet.

Berg: Jeg kommer nu til at sammenligne, hvad vi foreslaae, med, hvad Udvalget foreslaae, og da skal jeg ikke nægte, at det forekommer mig at være en mærkelig Maade, hvorpaa den ærede Ordfører forklarede deels den nugældende Lovgivning i dette Punkt og deels den Betydning, det foreliggende Forslag vilde faae. Den ærede Ordfører meddeler os, at efter den nu bestaaende Lovgivning, siden 1841, er det Præsten alene, der har at føre Tilsyn med Skoleunderviisningen og med Lærernes Embedsførelse, men før 1841 var det en Skolecommissiøn. Det maa jeg erklære for en fuldstændig urigtig Opfattelse af de paagældende Lovbestemmelser, og det har undret mig at høre den fra det ærede Udvalgs Side. Bestemmelserne i Lovgivningen ere i den Henseende saa klare som vel muligt. Der findes ikke en eneste Lovbestemmelse, der giver Præsten den Stilling overfor dette Forhold, som Ordføreren angiver er den eneste rette. Skoleanordningen af 1814 indsatte en Skolecommissiøn og gav denne ganske i det enkelt-gaaende Forfrister med Hensyn til Alt, hvad